

oraz Wojskowej Służby Polek
Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapek@wp.pl; www.zawacka.pl

MEMORIAL
General Marii Wittek

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapek@wp.pl; www.zawacka.pl

1 edycja

WROCLAW

LWP

Sk. rec. st.

WĄTROBA Maria

zam. Kapitan (1969)

1120/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

WĄTROBA Maria

zau. kapitan

T. 1120/1054

I./1. Relacja *vk. 2, s. 1-4*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *vk. 3, s. 1-5*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie *✓ oryg. 1 nt.*

I/1 Relacja

- Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-soldatki w I i II Armii WP w latach 1939-1945, 1998, mps, rkps, oryg., k. d. s. 1-4

1120/4SK

III/19
6/15

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielać opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona

Maria Kapitan z domu Wętroba

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

10. III 1924r Jakubówka gmina Uścieczka pow. Teropol

3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Tomasz, Maria Bonas - praca na roli

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

54046 Kroczyce ul.

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

podstawowe

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

Zółkiew Z SRR

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ?/

uczennica w szkole a następnie pracami domowymi i pracą na gospodarstwie rodziców

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczja Mariańska

nie

21/12

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

1. 09.43r zwerbowana do wojska przez RKU Uderejsk do Batalionu Kobiecego 1-ej Armii W.P. 11.VIII.44 awans na kaprala i przeniesienie do drukarni jako Tęczyński w służbie I Armii W.P. Demobiliz. 2.IX.1945

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

od 1940r do mobilizacji w 1943 zsyłka na Syberię praca jako pomoc domowa a później w kopalni zyskar od 1943 do 1945 udział w działaniach woj. I-ej Armii W.P.

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

W 1940r. cała rodzina wywieziona na Syberię Ajachta w Kwasnojarskiej Kraju.

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

mobilizacja

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

1. IX. 1943 mobilizacja 2. IX. 1945 demobilizacja na podstawie rozkazu Nacu. D-cy W.P. Nr 0181 z dnia 18. VIII. 1945r

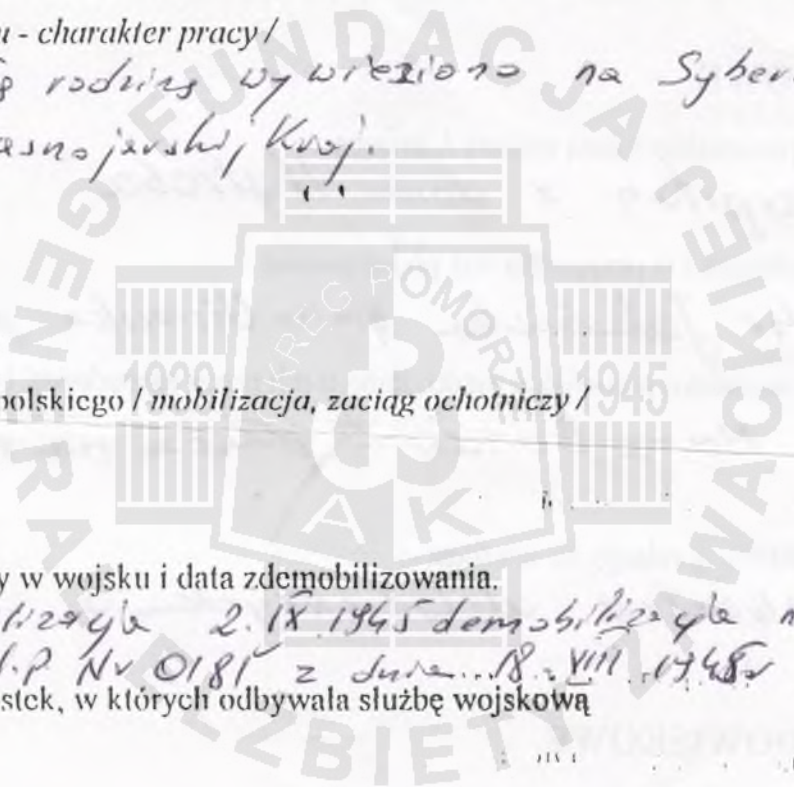
4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

Tęczyński sekretarz

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? / pod Leningo

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

od 11. VIII. 44 kapral 20.09.1973 st. sierż. suborucy

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

6.09.45 - brązowy "Krzyż Zasługi"
5.05.70. Medal za udział w walkach o Berlin
4.05.70. brąz. medal "Zasłużony na Polu Chwały"
28.07.70. Medal Zwycięstwa i Wolności

18.12.74 - Złoty Krzyż Zasługi
2.08.78 - Krzyż Kaw. Ord. Odrodzenia
Polski
10.10.78 - Brąz. Med. za zasługi dla
Obron. Kraju
22. VII. 84. Medal 40-lecia Polskiej
Ludowej

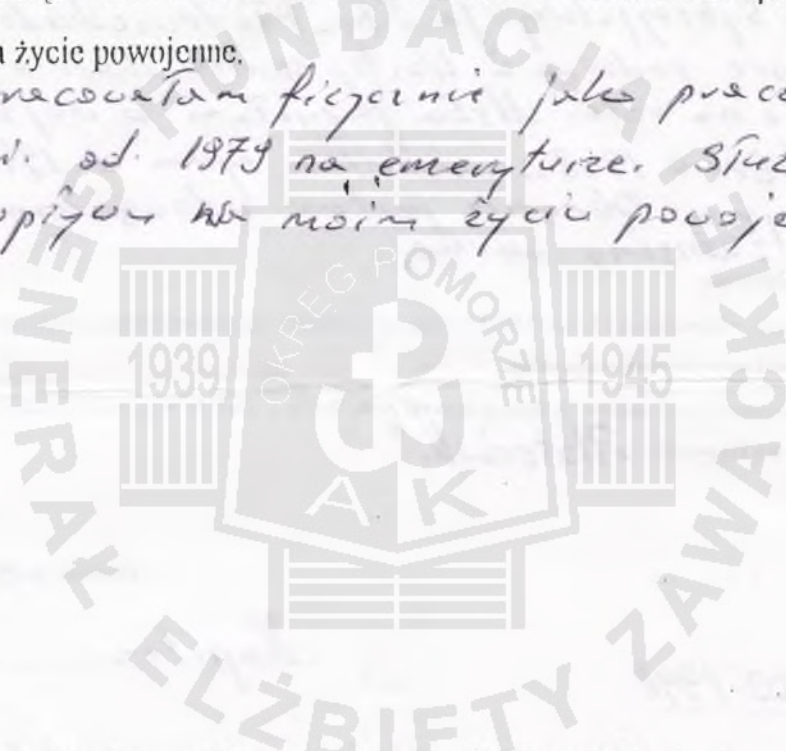
V. ŻYCIORYS POWOJENNY

Praca zawodowa w przedsiębiorstwie hotelowym
"Orbis"

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ

służby wojskowej na życie powojenne.

po wojnie pracowałam fizycznie jako pracownica wytwórni
kroje drewn. od 1979 na emeryturze. Służba wojskowa
nie miała wpływu na moim życiu powojennym.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

Problemy natury ogólnej związane z prozą życia
codziennego (dom, praca, wyżywienie itp.)

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy
wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

emerytura

4. Obecny stan zdrowia

Po dwóch przebytych operacjach ogólny stan zdrowia
oceniając jako dobry

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

z państwowej służby zdrowia.

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

nie byłam represjonowana.

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

Rodzina - mama, tato, siostry do końca wojny na sybirze Syberyjskiej. Ja i brat Tadeusz uderzeni w W.P. Po wojnie rodzice z siostrą zamieszkali w woj. jeleniogórskim pracując na roli. Młoda pozostała w wojsku pobraliśmy się w 1946r. w 1948r. urodził się syn - w 1949 córka i w 1952 syna. Obecnie jestem wdową zamieszkuje z zamską córką.

Pożądane załączenie:

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki i relacji o jej formacji. "Platerska"

Czytelny podpis

Kapitał

Data

5.02.1998

II Materiały uzupełniające relację

- Karta informacyjna M. Wątroby, 1989, rps, rkps, oryg., k. l. s. 1-3
- Ankieta personalna M. Wątroby, [b.d.], rps, rkps, oryg., k. l. s. 4-5

(+)

1920/WSK

6/15
19.
mab
II/1

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię..... *Kapitan Maria*.....
2. Nazwisko rodowe ..... *Watroba*.....
3. Imiona rodziców ..... *Maria Tomasz*.....
4. Stan cywilny obecny ..... *mszkatka*.....
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
..... *Tak Jacek Kapitan 22 VIII 1969r.*.....
6. Data i miejsce urodzenia ..... *10 III 1924r.*.....
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, ~~inteligenckie~~/
..... *chłopskie*.....
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r *Złotonia (ZSRR)*.....
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/
..... *praca w gospodarstwie przy rodzicach*.....
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
..... *54-046 Wrocław, ul.*.....
11. Wykształcenie ..... *4 kl. szk. Podst.*.....
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, ~~aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -~~
~~charakter pracy~~/
..... *wyzwolenie*.....
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
..... *mobilizacja*.....
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
..... *1. IX 1943r. zdemobilizowana 18. VIII 1945r.*.....
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
Batalion Kobieczy przy I Armii W.P.
11. VIII 44r. przeniesiona do drukarni I-naj Armii W.P.
jako Łączniczka (1. IX 1943r) została zdemobilizowana do transportu
na Dworzec Północny w Świdnicy nad Okrę do Samowolnych Batalionów
Kobieczych im. Emilii Plater przy I-naj Armii W.P.
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
..... *Łączniczka*.....

17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
 .....
18. W jakich bitwach brała udział /miejsowość, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/
 .....
- Brała udział w walkach w składzie I-nej Armii Wojska Polskiego podczas dwóch walk bojowych z Niemcami do Berlina.*
19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /
 .....
- Kapitał 25.1.1944r. St. Sierżant Sztabowy 20.09.1937.*
20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne .....
- Medal za udział w walkach o Berlin, Brązowy medal, Zasłużony dla Polski „Chwały”, Medal Złoty i Srebrny 1945r. Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski, Odznaczenie Państwowe, Brązowy Medal za Zasługi dla Obronności Kraju, Medal 40-lecia Państwa Ludowego*
21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stanowisko/.....
- a/ zawodowa *Wrocławskie Z-cy Przem. Odzieżowego - sprzedawca
 Szkoła Podst. Nr. 35 - Kucharska, Hotele „Orbis” - maszyn.*
- b/ polityczna .....
- c/ społeczna .....
22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
 .....
- ZBONID*
23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowa /uwzględnić grupy inwalidztwa/
 .....
- Emerytura: R
 II grupa inwalidztwa ogólnego stanu zdrowia*
24. Obecny stan zdrowia .....
- chora (po operacji ichtiolka) skazywana kwarantanną*
25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
 .....
- Lecznictwo rejonowe*

- 26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska .....
- 27. Czy była prześladowana przed wojną .....
- 28. Czy była represjonowana po wojnie .....
- 29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej .....
- 30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/

Allegi - inwalcia wojny - emerytura
Syn żony - był w służbie w Krakowie 2 kl. Szk. Pułk
Kuzynowa 2 kl. Szk. Pułk
ciotka męża ma w jej powiatku 2 kl. Szk. Pułk

Data. *9.10.1989r.*

M. Kapiton
 / podpis czytelny osoby
 wypełniającej ankietę /

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

ANKIETA PERSONALNE

1. Nazwisko i imię ..... *Kapitan Maria* .....
2. Imiona rodziców ..... *Maria i Tomasz* .....
3. Nazwisko panieńskie ..... *Wątrtoba* .....
4. Data i miejsce urodzenia ..... *10.03.1924r. Jakubówka*
..... *rej. tarnopolskie* .....
5. Aktualne miejsce zamieszkania ..... *ul. ....*
54-046 Włostów ..... ulica, nr domu, miejscowość
..... kod pocztowy, województwo .....
6. Posiadany stopień wojskowy ..... *st. sierż. sztabowy* .....
7. Stan rodzinny /mężatka, panna, wdowa itp/ ..... *małżonka* .....
8. Wykształcenie - tytuł naukowy ..... *4 kl. szkoły powst.* .....
9. Opisać przebieg służby wojskowej, datę powołania, datę zwolnienia,
zajmowane funkcje w czasie działań wojennych, pełne nazwy jednostek
wojskowych ..... *1. IX 43r. Zdobycie w. de. w. p. B. K. V. Uderzeni*
sztabowa de. Batalionu Lotniczego p. p. I-nej Armii W. P. awansu
1. X 43r. na kap. 1. VIII 44r. p. p. sztabowa de. drukarski
I-nej Armii W. P. jako Technik. Brała udział w walkach
w składzie I-nej Armii W. P. 2. IX 45r. zdembalizowana
na powst. rok. 1. X 45r. 2. X 45r. 181 dnia 18 sierpnia 1945r.
3. VII 46r. otrzymała Dyplom Złoty. Dany otrzymała do stopnia st. sierż.
sztabowy R. 3. Kon. 2. X 46r. nr 165 z dnia 20.09.73r. .....
10. Opisać pracę zawodową od 1939 do chwili obecnej, własne gospodarstwo,
zajmowane funkcje ..... *do roku 1955 nie pracowała. W roku 1955 pracowała*
Włost. Przechodziła kursy jako robotnica, następnie w charakterze
jako pracownica, a do czasu przejścia na emeryturę pracowała
w hotelu Orbis "Pauzowana" w Anielcu jako pracownica. .....
11. Podać funkcje w pracy społecznej po zwolnieniu z wojska do chwili
obecnej .....
.....
.....

- 12. Wymienić ważniejsze posiadane odznaczenia państwowe i wojskowe
*Medal za udział w walkach o Berlin, Prusawy, Medal Zastawny na Północy...
 Chwały, Medal Złoty 1945, Złoty Krzyż Zasługi, Brązowy Medal za zasługi M. Olszowskiego, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.*
- 13. Podać wysokość posiadanej emerytury-renty inwalidzkiej, renty
wyjątkowej 6480 zł.
- 14. Podać warunki mieszkaniowe, socjalno bytowe ilość izb .....
2 pokoje z kuchnią (4 osoby)
- 15. Jeśli Koleżanka posiada ciekawe wydarzenia z okresu wojny w czasie
 walk, z całego okresu powojennego do chwili obecnej, krótko opisać.
 Można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety.
*Wm. zdobywaniu Berlina, sierpnia 1945, posłała do Sztabu Polskiego do Sztabu
 Zgrupowania Radzieckiego, w sprawie zamieszania kulka, wrob w zbrodniach
 powiadomiona o tym dowództwo które zamek w staniu i okazało
 się że to było waznym w spychaniu i wyzyskiwanie
 wstąpiła była, ja w Berlinie podczas wojny zyciowa ze 2 Berlinem
 i wkrótce wkrótce z prasa 3 dni wkrótce ze 2 p. krótko, ma jednak
 ona i ma już ze 2 wstąpiła z prasa Berlinem.*
- 16. Czy Koleżanka pragnie wziąć udział w III Zlocie Platerówek, gdyby
 był zorganizowany z okazji 40 lecia PKWN w czerwcu lub wrześniu
 1984 r. .... *Tak*
- 17. Napisać inne uwagi warte uwzględnienia w planowanym wydawnictwie
 albumowym o Platerówkach - można dołączyć oddzielną relację jako
 załącznik do ankiety .....
- 18. Ilość dzieci, ich imiona, nazwisko, jakie posiadają zawody, co robią
 zajmowane funkcje w zakładach pracy i instytucjach - można dołączyć
 oddzielną relację do ankiety. ....
*Jenny Wargal (syn) pracuje w Warszawie, Hania z Krakowa jako spawaczka
 Ewa Wargal (córka) pracuje w Warszawie jako maszynistka, Natalia
 Andrzej Wargal (syn) pracuje jako kierowca z Łodzi, Elżbieta
 ze Wrocławia*

U w a g a: do ankiety załączam zdjęcie jak do dowodu osobistego oraz
 inne-razem ...3. szt.

*Uwaga! 2 zdjęcie proszę zwrócić
 ponieważ służy mi jako pamiątka.*

M. Kaspińska
 podpis wypełniającego
 ankietę

T. 1120/wsk

LWP

WAŁTROBA Maria
sam. Kapitan

V Nazwiskowe karty informacyjne

i

T 1120

ZSRR-LWP

WĄTROBA MARIA

KAPITAN Maria

z d. Wątroba

Zródła informacji:

Relacja własna

Ankieta personalna

Karta informacyjna

Złożono:

Archiwum Pomorskie A.K.

87-100 Toruń ul. W.Garbary 2

adres: 54-046 WROCLAW

I.Król./98

ul.

6/15

i

V/M 7. 1120

ZSRR-LWB

KAPITAN Maria (1969)
z d. Wątroba

Zródło informacji:

Praca zbiorowa pod red. E. Syzdek
Platerówki . Wyd. Ossolineum 1988r.
Wrocław str. 234.

6/15

I.Król./98

V/2

1120/wsk

ZSRP
LWP

Wątroba Maria

KAPITAN Maria z d. Wątroba — st. sierż. sztab. rez., ur. 1924 Jakubówka woj. Tarnopol, zam. Wrocław. Sl. wojsk.: bkob, drukarnia I AWP. Zdemob. 1945. Praca zawod.: Wroclawska Przędzalnia Czesankowa, hotel „Orbis” — prac. fizyczny. 3 dzieci. Krzyż Kaw. OOP, brązowy medal „ZPCh” i in.

Platowidła

E Ros. 08.88

T. 1120 / IVSK

LWP

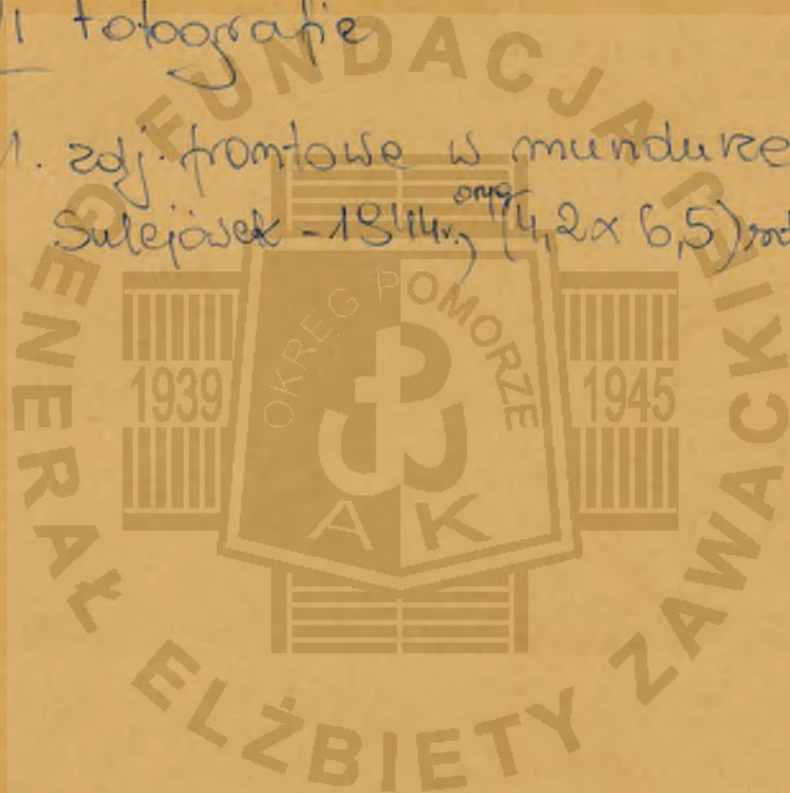
WĄTROBA Maria

zam. Kapitan

VI Fotografie

1. zdj. frontowe w mundurze
Sulejówsek - 18 Ibr. ^{org} (4,2 x 6,5) roz. 1

1. WSK
Jeczki osobowe

2. T. 1120/WSK

3.

4.

5. WATROBA Mania
zam. Kapitan

6. NN

7. brak

8. Uwagi: Opis ma odwołanie 1944; sporządzony
przez M.K.

rok 1944, w Sulejówku
pod Warszawą; proszę zwrócić

Mania Kapitan

1120/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI - WĄTROBA MARIA.....
zaim. KAPITAN.....

I/1. Relacja 2k.

I/2. Materiały uzupełniające relację 3k.

II. Dokumenty nie związane bezpośrednio z relacją

III. Inne dokumenty

IV. Korespondencja bieżąca

V. Nazwiskowe karty informacyjne 2k.

VI. Fotografie

WAŹROSA Manie